

Forslag

til

Lov om ændring af lov om avancestop og prisdæmpende aftaler.

Fremsat den 27. januar 1976 af *handelsministeren*.

§ 1.

I lov nr. 49 af 11. marts 1975 om avancestop og prisdæmpende aftaler foretages følgende ændringer:

1. § 1, stk. 3, 2. pkt., affattes således:

„Virksomhederne kan endvidere forhøje bruttoavancerne med de beløb, som er nødvendige til dækning af stigninger i lejen for virksomhedernes lokaler, i forsikringspræmier, i transportudgifter og i offentlige takster, som har fundet sted siden den 5. marts 1975.“

2. I § 1 indsættes efter stk. 4 som nyt stykke:

„Stk. 5. Ved indregningen af lønstigninger i bruttoavancen, jfr. stk. 3, skal der modregnes for den godtgørelse, som virksomhederne modtager i henhold til lov om prisdæmpning. På samme måde forholdes der ved indregningen i priserne af stigninger i direkte lønomkostninger.“

3. § 15 udgår.

§ 2.

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelse i Lovtidende.

Bemærkninger til lovforslaget.

I § 15 i lov om avancestop og prisdæmpende aftaler bestemmes det, at forslag om revision af loven fremsættes for folketinget senest den 1. februar 1976. I bemærkningerne til forslaget til den nævnte lov anføres det herom, at de foreslåede indgreb i avancedannelsen er meget vidtgående bl. a. derved, at bruttoavancerne fastlåses i absolutte beløb, således at alle andre omkostningsstigninger end lønstigninger ikke kan tages i betragtning ved fastsættelse af bruttoavancerne, og at det under hensyn hertil er fundet nødvendigt, at loven tages op til revision inden for et års tid i lyset af udviklingen.

Loven blev gennemført som et led i et større lovkompleks, hvoraf det vigtigste var loven om forlængelse af de kollektive overenskomster. Avancestoplovens hovedformål var derfor at pålægge også

selvstændige erhvervsdrivende tilbageholdenhed med hensyn til forbedringer i indkomsterne, som blev pålagt lønmodtagerne. Da loven om forlængelse af de kollektive overenskomster ikke vil blive ændret, er der ikke baggrund for at stille forslag om ophævelse af avancestoploven.

Selv om lovens sigte fortrinsvis har været at gribe regulerende ind i avancedannelsen, har den dog også en prisdæmpende indflydelse. På baggrund af nødvendigheden af i den kommende tid at holde igen på pris- og omkostningsudviklingen, vil det efter regeringens opfattelse også af denne grund være forkert at afskaffe avancestoppet.

Formålet med lovens revisionsbestemmelse er som nævnt at give mulighed for at bedømme, hvorledes loven har virket i det forløbne år med henblik

på at foretage korrektioner på de punkter, hvor erfaringerne har vist, at dens virkninger har været mindre hensigtsmæssige, og hvor ændringer kan gennemføres, uden at de ønskelige virkninger af et avancestop anfægtes i væsentlig grad. Der stilles herefter forslag om, at det tillades virksomhederne i bruttoavanceerne at indregne huslejestigninger, stigninger i forsikringspræmier, stigninger i transportudgifter og stigninger i offentlige takster.

Som nævnt i bemærkningerne til forslaget til avancestoploven påregnes det ikke, at loven vil medføre merudgifter til administration, og dette gælder for hele den forudsatte gyldighedsperiode. Ændringerne, som indeholdes i dette lovforslag og specielt påbuddet om modregning for den godtgørelse, som udredes til dæmpning af stigningen i priser og omkostninger, bør imidlertid give anledning til udsendelse af informationer til de erhvervsdrivende. Monopoltilsynet har skønnet, at de hermed forbundne merudgifter vil andrage ca. 110.000 kr. fordelt med 50.000 kr. til annoncer i pressen, 20.000 kr. til trykning af en vejledning og 40.000 kr. til udsendelse af denne vejledning.

Til § 1, nr. 1.

Avancestoplovens § 1, stk. 3, 2. pkt., som tillader virksomhederne at indregne de omkostningsforøgelser, som følger af bortfaldet af tilskud efter lov nr. 73 af 19. februar 1974 om omkostningsdæmpende ydelse, har udtømt sin virkning og kan dermed ophæves. I stedet foreslås indsat en bestemmelse som tillader virksomhederne at indregne de huslejestigninger, de stigninger i forsikringspræmierne, de stigninger i transportudgifterne og de stigninger i offentlige takster, som er indtrådt siden stopdatoen den 5. marts 1975.

Ved de ændringer af lov om leje og lov om midlertidig regulering af boligforholdene, der trådte i kraft henholdsvis den 1. april og den 1. juli 1975, blev erhvervslejemål helt undtaget fra husleje-reguleringen, og der indførtes en i princippet fri lejefastsættelse for disse lejemål, således at udlejeren under iagttagelse af visse frister kan forlange lejen forhøjet til det lejedes værdi, såfremt han skønner, at lejen er væsentlig lavere end denne. Da adgangen til lejeforhøjelser for erhvervslejemål siden boligforliget af 1966 har været friere end for beboelseslejemål, har priserne for erhvervslejemål stabiliseret sig på et væsentligt højere niveau end priserne for beboelseslejemål. Det skønnes, at de nu aktuelle stigninger for erhvervslejemål derfor i almindelighed har været af et forholdsvis behersket omfang. Der er imidlertid tale om betydelige variationer fra virk-

somhed til virksomhed, og nogle virksomheder er blevet stillet over for krav om huslejestigninger af betydelig størrelse. En opretholdelse af lovens regel, hvorefter huslejestigninger ikke kan indregnes i bruttoavanceerne, vil således ramme virksomhederne med meget forskellig styrke, hvilket ikke findes rimeligt. Ændringerne vil derfor få særlig betydning for virksomheder, for hvilke huslejestigningerne er svært belastende.

Efter forhandling med monopoltilsynet gennemførte forsikringsselskaberne fra 1. januar 1976 præmieforhøjelser fra 13-16 pct. for de forskellige forsikringsarter i overensstemmelse med avancestoplovens regler. Der vil også i en række tilfælde være tale om individuelle forhøjelser af præmierne for bestående forsikringer begrundet i en øget risiko. Disse præmiestigninger kan for enkelte virksomheder betyde en væsentligt øget byrde. Reglen er begrænset til sådanne forsikringer, som normalt er knyttet til udøvelsen af den pågældende erhvervs- virksomhed.

Efter avancestoploven i dens nuværende udformning vil de virksomheder, som ejer og driver deres egne transportmidler, kunne indregne stigende udgifter til brændstoffer, hjælpematerialer og chaufførlønninger i priserne, medens virksomheder, der får deres transport udført af selvstændige vognmænd, ikke kan indregne stigninger i disses takster, da sådanne takster indgår i bruttoavancen. Vognmændenes stigende takster er netop udtryk for stigninger i priserne på brændstoffer, hjælpematerialer og chaufførlønninger. Såfremt forslaget om indregning af stigninger i offentlige takster gennemføres, vil der også opstå en forskelsbehandling mellem virksomheder, som benytter DSBs færgeruter og private færgeruter. På denne baggrund er det fundet rimeligt at tillade indregning af stigninger i transportudgifter i bruttoavanceerne, således at virksomhederne ligestilles på dette punkt.

Under forhandlingerne i folketingets erhvervsudvalg om forslaget til avancestoploven gav handelsministeren udtryk for, at f. eks. en porto-forhøjelse vil kunne begrunde anvendelse af undtagelsesbestemmelsen i lovens § 4, stk. 2, således at monopoltilsynet ved en dispensation kan tillade indregning af sådanne stigninger. Dette standpunkt var udtryk for, at det fandtes rimeligt, at sådanne omkostningsstigninger, som fastsættes af offentlige virksomheder til dækning af deres egne omkostningsstigninger, ikke skal bæres af erhvervslivet. Da der i 1975 har været og i 1976 må forudses stigninger i offentlige takster, er det administrativt mest hensigtsmæssigt, at give en almindelig hjemmel i loven til indregning af sådanne omkostningsstig-

ninger og ikke kun henvide til en dispensationsmulighed.

Til § 1, nr. 2.

Denne bestemmelse tilsigter, at den godtgørelse, som i henhold til lov om prisdæmpning kommer

til udbetaling med henblik på neutralisering af pris- og omkostningsvirkningen af den anden dyrtidsportion, som forventes udløst ved reguleringspristallet for januar 1976, får den virkning, at pris- og omkostningsstigningerne afdæmpes tilsvarende.